

**SGRIPT CD 'CYFLWYNIAD I'R GYMRAEG –
LEFEL 3'
GWASANAETH TÂN AC ACHUB
GOGLEDD CYMRU**

**NORTH WALES FIRE AND RESCUE SERVICE
'INTRODUCTION TO WELSH – LEVEL 3'
CD SCRIPT**

**Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service**

Cynnwys/Content:

TRACIAU / TRACKS

1	Cyflwyniad gan y Prif Swyddog Tân/ <i>Introduction by the Chief Fire Officer</i>
2	Croeso/ <i>Welcome</i>
3	Holi am fanylion personol Asking for personal details
4	Y treigladd trwynol The nasal mutation
5	Sgwrs – yn y Ganolfan Gyfathrebiadau Conversation – in the Communications Centre
6	Be' ydy eich....chi? What is your...?
7	Siarad a holi am bobl eraill Talking and asking about other people
8	Sgyrsiau – yn y Ganolfan Gyfathrebiadau Conversations – in the Communications Centre
9	Yr amser The time
10	'Sgynnoch chi deulu? Do you have a family?
11	Disgrifio pobl Describing people
12	Ffyrdd o gytuno neu anghytuno
13	Alla i eich helpu chi? May I help you?
14	Pres Money
15	Gofyn i rywun wneud rhywbeth Asking somebody to do something
16	Rhoi cyfeiriadau Giving directions
17	Gorchmynion defnyddiol eraill

	Other useful Commands
18	Sgwrs – yn y swyddfa Conversation – in the office
19	Siarad am y grffennol Talking about the past
20	Y Dyfodol The Future
21	Sgwrs – yn yr Orsaf Dân Conversation – in the Fire Station
22	Agor a chloi cyfarfod Opening and closing a meeting
	Deunyddiau gwrando a deall atodol Supplementary listening comprehension materials
	Atodiad A Deialogau ychwanegol Additional dialogues
23	Deialogau 1 a 2 – ‘Hanes Personol’ Dialogues 1 and 2 – ‘Personal background’
24	Deialogau 3 a 4 – ‘Siarad am y teulu’ Dialogues 3 and 4 – ‘Talking about the family’
25	Deilaogau 5 a 6 – ‘Diddordebau’ Dialogues 5 and 6 – ‘Interests’
26	Deialogau 7 a 8 – ‘Gwaith’ Dialogues 7 and 8 – ‘Work’
27	Disgrifio pobl Describing people
	Atodiad B Sgyrsiau ar gyfer gyfer lefel 3 Conversations for level 3
28	Yn y Swyddfa In the Office
29	Cymdeithasu

	Socialising
30	Yn y cantin In the canteen
31	Cyfathrebu Communication
32	Cyfarfodydd Meetings
33	Y gweithle The workplace
34	Gwyliau blynyddol Annual leave
35	Rhoi a derbyn cyfarwyddiadau Giving and receiving directions
36	Negeseoun llais bost enghreifftiol Illustrative voice mail messages

TRAC 1

Croeso i CD lefel 3 Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Simon Smith ydw i, Prif Swyddog Tân Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru a dwi'n dysgu Cymraeg. Mi fydd y CD yma yn eich helpu chi i wneud yr un peth.

'Dw i'n mwynhau dysgu Cymraeg ac yn meddwl ei fod yn bwysig ein bod ni gyd yn medru dangos cwrteisi iaith i'r cyhoedd a staff eraill y gwasanaeth tân.

Dwi'n edrych ymlaen i siarad Cymraeg efo chi'n fuan.

Pob lwc efo'r dysgu

Welcome to the North Wales Fire and Rescue Service Level 3 CD.

Our Welsh language strategy states clearly that there is equal status for the Welsh and English languages in this Service. Our aim is to become a bilingual organisation.

It is important that we can demonstrate linguistic courtesy to the public and to other staff in the Service.

The ability to offer language choice in a bilingual area plays an important part in ensuring trust and confidence and in public satisfaction. It improves our fire and rescue service.

Also, we want to see more use of Welsh in the workplace.

If you are learning Welsh this CD will help you to develop your skills.

The CD will also assist you to prepare for the level 3 Welsh test.

The best way to learn Welsh is to listen to people speaking the language and to practice speaking Welsh.

Give it a go! Your efforts will be appreciated.

Good luck with the learning. I look forward to speaking Welsh with you in the future.

Simon Smith

Prif Swyddog Tân / Chief Fire Officer
Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru / North Wales Fire and Rescue Service

TRAC 2

CROESO!

Croeso cynnes iawn i chi!

A very warm welcome to you!

Croeso cynnes iawn i chi!

There is less use of English on this CD compared to that used on CD's Level 1 and 2. Don't panic! It is likely that you won't understand everything at first, so pick out what you do know and gradually build up your knowledge base.

The accompanying notes give a translation if you are really stuck, but the purpose of using more Welsh is to accustom and attune your ears to listening and understanding Welsh. Listen carefully and repeat what you hear until it becomes second-nature.

Please note that if you are using this CD to help you prepare for the Level 3 test that the essential information appears in tracks 3 to 23. The remainder of the tracks on the CD contain supplementary listening comprehension materials.

TRAC 3

HOLI AM FANYLION PERSONOL / ASKING FOR PERSONAL DETAILS

Helo. Sut da'ch chi?	<i>Hello. How are you?</i>
Iawn diolch	<i>Ok thanks</i>
Pwy da'ch chi? Mair Morgan `dw i	<i>Who are you? I'm Mair Morgan</i>
Lle da'ch chi'n byw? 'Dw i'n byw yn Llanfair	<i>Where do you live I live in Llanfair</i>
O le da'ch chi'n dod? Dwi'n dod o Fangor	<i>From where do you come from? I come from Bangor</i>
Be' da'ch chi'n hoffi wneud? 'Dw i'n hoffi chwarae sboncen	<i>What do you like doing? I like playing squash</i>
Be' da'ch chi ddim yn hoffi wneud? 'Dw i ddim yn hoffi smwddio	<i>What don't you like doing? I don't like ironing</i>
Lle da'ch chi'n gweithio? 'Dw i'n gweithio mewn canolfan alwadau	<i>Where do you work? I work in a call centre</i>
Pryd da'ch chi'n gweithio? 'Dw i'n gweithio o ddydd Llun i ddydd Gwener	<i>When do you work? I work from Monday to Friday</i>

TRAC 4

Y TREIGLAD TRWYNOL THE NASAL MUTATION

A Nasal Mutation occurs in place names after **yn** ('yn' in this case means "in")
The word will change to 'ym' or 'yng' in some cases

Prestatyn > Dwi'n byw ym **Mh**restatyn – I live in Prestatyn

Treffynnon > Dwi'n byw yn **Nh**reffynnon - I live in Holywell

Caernarfon > Dwi'n byw yng **Ngh**aernarfon – I live in Caernarfon

Bae Colwyn > Dwi'n byw ym **M**ae Colwyn – I live in Colwyn Bay

Dinbych > Dwi'n byw yn **N**inbych – I live in Denbigh

Glannau Dyfrdwy > Dwi'n byw yng **N**glannau Dyfrdwy – I live in Deeside

Da'ch chi'n byw yn...? *Do you live in*

<i>Bangor</i>	Da'ch chi'n byw yn Mangor?
<i>Tywyn</i>	Da'ch chi'n byw yn Nhywyn?
<i>Caergybi</i>	Dwi'n byw yng Nghaergybi
<i>Cerrigydrudion</i>	Dwi'n byw yng Ngherrigydrudion
<i>Dolgellau</i>	Da'ch chi'n byw yn Nolgellau?
<i>Conwy</i>	Da'ch chi'n byw yng Nghonwy?
<i>Porthmadog</i>	Dwi'n byw ym Mhorthmadog
<i>Benllech</i>	Dwi'n byw ym Menllech
<i>Coedpoeth</i>	Da'ch chi'n byw yng Nghoedpoeth?
<i>Betws y Coed</i>	Da'ch chi'n byw ym Metws y Coed
<i>Pwllheli</i>	Dwi'n byw ym Mhwllheli
<i>Corwen</i>	Dwi'n byw yng Nghorwen

TRAC 5

YN Y GANOLFAN GYFATHREBU / IN THE COMMUNICATIONS CENTRE

Mae'r ffôn yn canu / The phone rings

Rhian: Bore da. Gwasanaeth Tân ac achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi?

Galwr: Ga' i siarad efo Mr Iwan Humphreys, os gwelwch yn dda.

Rhian: Da'ch chi drwodd.

Rhian: Bore da, Bore da. Gwasanaeth Tân ac achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi?

Galwr: Ga' i siarad efo Mrs Beti Jones, os gwelwch yn dda.

Rhian: Un funud. Dyma hi.

Galwr: Diolch

Rhian: Pnawn da. Gwasanaeth Tân ac achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi?

Galwr: Ga' i siarad efo'r Prif Swyddog Tân, os gwelwch yn dda.

Rhian: Un funud. Dyma swyddfa'r Prif Swyddog Tân.

Galwr: Diolch yn fawr.

Rhian: Croeso

TRAC 6

BE' YDY EICH ... CHI? WHAT IS YOUR ...?

- Be' dy 'ch **enw** chi? What is your name?
 Be' dy 'ch **cyfeiriad** chi? What is your address?
 Be' dy 'ch **rhif ffôn** chi? What is your phone number?
 Be' dy 'ch **gwaith** chi? What is your work?
 Be' dy 'ch **dyddiad geni** chi? What is your date of birth?

Gwrando ar sgwrs yn Swyddfa Diogelwch y Sir / Listen to a conversation in the County Safety Office

lola	Be' dy 'ch enw chi?	<i>lola</i>	<i>What's your name?</i>
John	John.	<i>John</i>	<i>John.</i>
lola	Be' dy 'ch enw llawn chi?	<i>lola</i>	<i>What's your full name?</i>
John	Mae'n ddrwg gen i, John Jones.	<i>John</i>	<i>I'm sorry, John Jones.</i>
lola	Be' dy 'ch cyfeiriad llawn chi, Mr. Jones?	<i>lola</i>	<i>What's your full address, Mr. Jones?</i>
John	13, Erw Las, Llanfair.	<i>John</i>	<i>13, Erw Las, Llanfair.</i>
lola	Be' dy 'ch cod post chi?	<i>lola</i>	<i>What is your postcode?</i>
John	LL12 3AB	<i>John</i>	<i>LL12 3AB</i>
lola	Be' dy 'ch rhif ffôn chi?	<i>lola</i>	<i>What is your phone number?</i>
John	01928 37421	<i>John</i>	<i>01928 37421</i>
lola	Be' dy 'ch gwaith chi?	<i>lola</i>	<i>What is your work?</i>
John	Dwi'n ddiffoddwr tân	<i>John</i>	<i>I'm a Fire Fighter</i>
lola	Lle 'dach chi'n gweithio?	<i>lola</i>	<i>Where do you work?</i>
John	Yng Ngorsaf Dân Llanfair	<i>John</i>	<i>I work at Llanfair Fire Station</i>

TRAC 7

Siarad a holi am bobl eraill
Talking and asking about other people

Dyma Mair	<i>This is Mair</i>
Mae hi'n byw yn Llanfair	<i>She lives in Llanfair</i>
Mae hi'n dod o Fangor	<i>She comes from Bangor</i>
Mae hi'n hoffi chwarae sboncen	<i>She likes to play squash</i>
Dydy hi ddim yn hoffi smwddio	<i>She doesn't like ironing</i>
Derbynnydd ydy hi	<i>She's a receptionist</i>

Dyma Ieuan	<i>This is Ieuan.</i>
Mae o'n byw yn Llanfair	<i>He lives in Llanfair</i>
Mae o'n dod o Fae Colwyn	<i>He comes from Colwyn Bay</i>
Mae o'n hoffi chwarae rygbi	<i>He likes playing rugby</i>
Dydy o ddim yn hoffi siopa	<i>He doesn't like shopping</i>
Diffoddwr Tân ydy o	<i>He's a firefighter</i>

Dyma'r plant, Lowri, Gerallt a Llinos	<i>Here are the children...</i>
Maen nhw'n byw yn Llanfair	<i>They live in Llanfair</i>
Maen nhw'n dod o'r Wyddgrug	<i>They come from Mold</i>
Mae Lowri a Gerallt yn mynd i'r ysgol uwchradd	<i>Lowri and Gerallt go to secondary school</i>
Dydyn nhw ddim yn mynd i'r ysgol gynradd	<i>They don't go to primary school</i>
Mae Llinos yn mynd i'r ysgol gynradd	<i>Llinos goes to primary school</i>

TRAC 8

HOLI AM BOBL ERAILL ASKING ABOUT OTHER PEOPLE

Lle mae Mair yn byw? – *Where does Mair live?*
O le mae hi'n dod? – *Where does she come from?*
Be' mae hi'n hoffi wneud? – *What does she like doing?*
Lle mae hi'n gweithio? – *Where does she work?*
Pryd mae hi'n gweithio? – *When does she work?*
Efo pwy mae hi'n gweithio? – *Who does she work with?*
Sut mae hi'n mynd i'r gwaith? – *How does she get to work?*

Lle mae Ieuan yn byw? – *Where does Ieuan live?*
O le mae o'n dod? – *Where does he come from?*
Be' mae o'n hoffi wneud? – *What does he like doing?*
Lle mae o'n gweithio? – *Where does he work?*
Pryd mae o'n gweithio? – *When does he work?*
Efo pwy mae o'n gweithio? – *Who does he work with?*
Sut mae o'n mynd i'r gwaith? – *How does he get to work?*

Lle mae'r plant yn byw? – *Where do they live?*
O le maen nhw'n dod? – *Where do they come from?*
Be' maen nhw'n hoffi wneud? – *What do they like doing?*
Lle maen nhw'n mynd i'r ysgol? – *Where do they go to school?*
Pryd maen nhw'n dod adre' o'r ysgol? – *When do they come home from school?*
Efo pwy maen nhw'n chwarae? – *Who do they play with?*
Sut maen nhw'n mynd i'r ysgol? – *How do they get to school?*

TRAC 9

YDY/NAC YDY

Ydy leuan yn byw yn Llanfair? YDY / NAC YDY Ydy o'n byw yn Llanfair?

*Does leuan live in Llanfair? Yes, he does / No, he doesn't
Does he live in Llanfair? Yes, he does / No he doesn't*

Ydy leuan yn byw yn Llanfair? *Does leuan live in Llanfair?*

Ydy, mae o'n byw yn Llanfair, yn 5 Lôn Nant – *Yes, he lives in Llanfair, in 5 Lôn Nant*

Ydy o'n hoffi siopa? – *Does he like shopping.*

Nac ydy, dydy o ddim yn hoffi siopa – *No, he doesn't like shopping*

Ydy Mair yn hoffi chwarae sboncen? - *Does Mair like playing squash?*

Ydy, mae hi'n hoffi chwarae sboncen – *Yes, she likes playing squash*

Ydy hi'n hoffi smwddio? – *Does she like ironing?*

Nac ydy, dydy hi ddim yn hoffi smwddio – *No she doesn't like ironing*

Mae leuan a Mair yn trafod John – leuan and Mair are talking about John

leuan Ydy John yn gweithio heddiw

Mair Ydy, mae o'n gweithio heddiw

leuan Ydy o'n dod i'r cyfarfod am ddau o'r gloch?

Mair Ydy

leuan Ydy o wedi cwblhau'r adroddiad?

Mair Ydy

leuan Ydy o'n gweithio fory?

Mair Nac ydy, dwi ddim yn meddwl

leuan Ydy o ar alwad dros y penwythnos?

Mair Ydy

Trac 10

YN Y GANOLFAN GYFATHREBIADAU IN THE COMMUNICATIONS CENTRE

Mair	Bore da. Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi?
Galwr	Bore da. Ga' i siarad efo Tom Owen yn Swyddfa'r Wasg, os gwelwch yn dda?
Mair	lawn.....Mae'n ddrwg gen i ond dydy Tom Owen ddim ar gael ar hyn o bryd.
Galwr	Diolch yn fawr iawn
Mair	Hwyl
Galwr	Hwyl
Mair	Pnawn da, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi?
Galwr	Pnawn da. Ga' i siarad efo Nansi Roberts yn yr Adran Adnoddau Dynol, os gwelwch yn dda?
Mair	lawn.....Mae'n ddrwg gen i, ond dydy hi ddim ar gael pnawn 'ma. Da'ch chi eisiau siarad efo rhywun arall?
Galwr	Na, dim diolch.
Mair	lawn. Hwyl
Galwr	Hwyl

Mair	Bore da. Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi?
Galwr	Mae 'na gar ar dân ar y ffordd ger fferm Bryn Gwyn
Mair	Oes yna rhywun yn y car?
Galwr	Nac oes, mae'r ddynes wedi dod allan o'r car
Mair	Ydy'r ddynes wedi brifo?
Galwr	Nac ydy
Mair	Beth ydy enw'r ddynes?
Galwr	Bethan
Mair	Beth ydy'ch enw chi?
Galwr	Siwan
Mair	Beth ydy'ch enw llawn chi?
Galwr	Siwan Jones
Mair	Beth ydy'ch cyfeiriad chi?
Galwr	1 Ffordd yr Eglwys, Llanfair
Mair	Beth ydy'ch dyddiad geni chi?
Galwr	01.07.72
Mair	Beth ydy'ch rhif ffôn chi?
Galwr	0771234567
Mair	Mi wna i anfon help rwan. Diolch am ffonio
Galwr	Diolch

Mair	Croeso
------	--------

Trac 11

YR AMSER / THE TIME

Faint o'r gloch ydy hi? / *What time is it?*

Mae'n un o'r gloch	it's one o' clock
Mae'n ddau o'r gloch	it's two o' clock
Mae'n dri o'r gloch	it's three o' clock
Mae'n bedwar o'r gloch	it's four o' clock
Mae'n bump o'r gloch	it's five o' clock
Mae'n chwech o'r gloch	it's six o' clock
Mae'n saith o'r gloch	it's seven o' clock
Mae'n wyth o'r gloch	it's eight o' clock
Mae'n naw o'r gloch	it's nine o' clock
Mae'n deg o'r gloch	it's ten o' clock
Mae'n un ar ddeg o'r gloch	it's eleven o' clock
Mae'n ddeuddeg o'r gloch	it's twelve o'clock

Faint o'r gloch ydy hi? – *What time is it?*

Mae'n bum munud wedi un	it's five past one
Mae'n ddeg munud wedi dau	it's ten past two
Mae'n chwarter wedi tri	it's quarter past three
Mae'n ugain munud wedi pedwar	it's twenty past four
Mae'n bum munud ar hugain wedi pump	it's wenty five past five
Mae'n hanner awr wedi chwech	it's quarter past six
Mae'n bum munud ar hugain i saith	it's twenty five to seven
Mae'n ugain munud i wyth	it's twenty to eight
Mae'n chwarter i naw	it's quarter to nine
Mae'n ddeg munud i ddeg	it's ten to ten
Mae'n bum munud i un ar ddeg	it's five to eleven
Mae'n hanner dydd	it's mid day
Mae'n hanner nod	it's midnight

Trac 12

DISGRIFIO POBL / *DESCRIBING PEOPLE*

Pwy ydy o? – Who is he?

Pwy ydy hi? – Who is she?

Mae o'n gwisgo het – He's wearing a hat

Mae o'n gwisgo cap - He's wearing a cap

Mae o'n gwisgo sbectol – He's wearing glasses

Mae hi'n gwisgo rhuban – She's wearing a ribbon

Mae hi'n gwisgo sgarff – She's wearing a scarf

Mae hi'n gwisgo clustdlysau – She's wearing earrings

Mae o'n hapus – He's happy

Mae o'n hen – He's old

Mae o'n foel – He's bold

Mae hi'n ddel – She's pretty

Mae hi'n drist – She's sad

Mae hi'n ifanc – She's young

Mae ganddo fo wallt du – He has black hair

Mae ganddo fo wallt brown – He has brown hair

Mae ganddo fo wallt byr – He has short hair

Mae ganddo fo wallt ncyliog – He has curly hair

Mae ganddo fo farf – He has a beard

Mae ganddo fo fwstas – He has a moustache

Mae ganddo fo drwyn mawr - He has a big nose

Maw ganddi hi drwyn bach – she has a small nose

Mae ganddi hi geg mawr – She has a big mouth

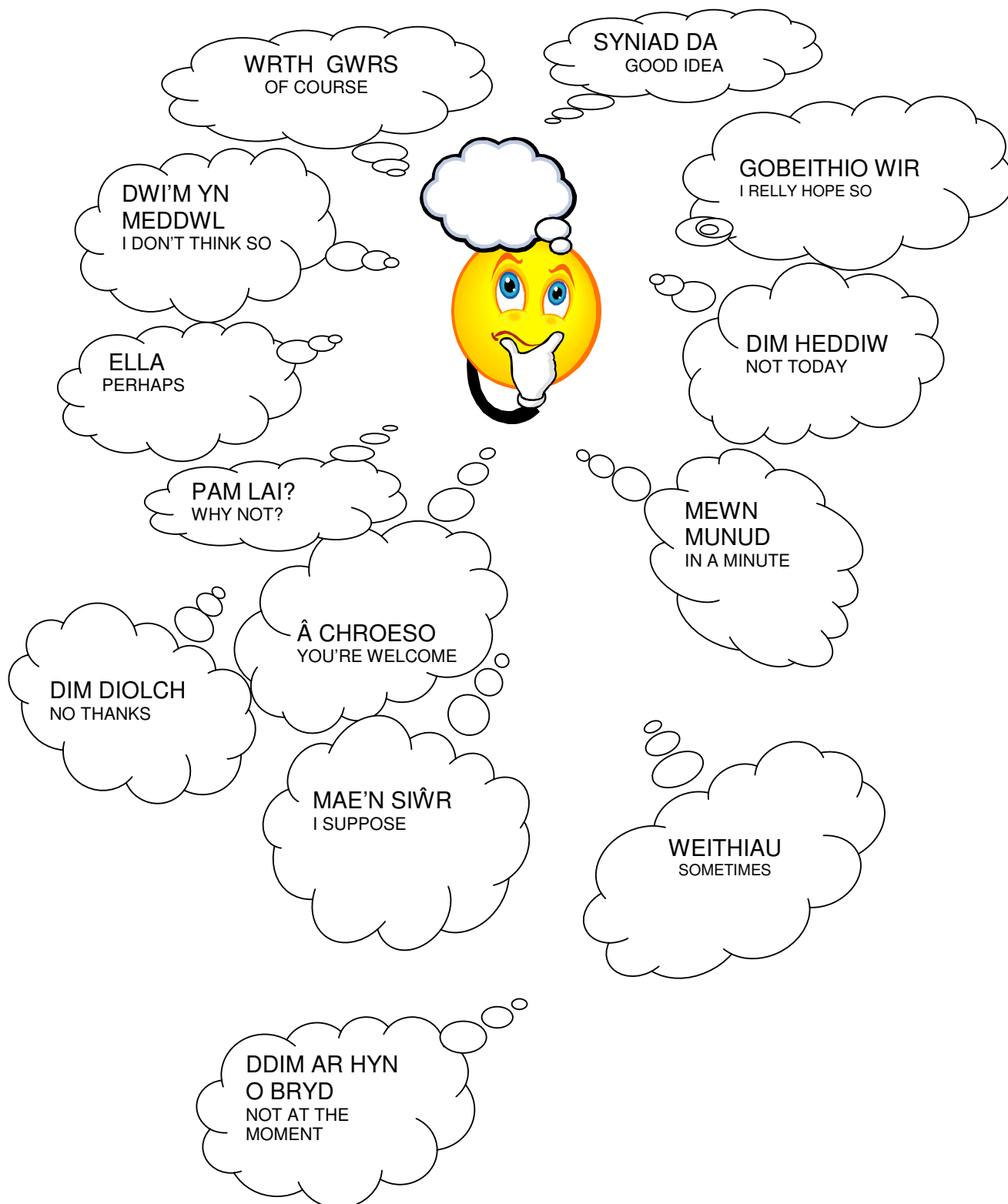
Mae ganddi hi lygaid glas – She has blue eyes

Mae ganddi hi lygaid gwyrdd – She has green eyes

Mae ganddi hi wallt hir – She has long hair

Mae ganddi hi wallt coch – She has red hair

WAYS OF AGREEING OR DISAGREEING

TRAC 14

Ga' i ac Alla i / Can I and May I

Alla i = Can I (Having the ability to...)

Alla i helpu – Can I help
Alla i eich helpu chi – Can I help you
Allwch chi fy helpu i – Can you help me
Sut alla i eich helpu chi – How can I help you

Gallaf – yes I can
Na allaf – no I can't

Gallwch – yes you can
Na allawch – no you cannot

Mair Allwch chi fy helpu i?
Ieuan Gallaf

Mair Alla i eich helpu chi?
Ieuan Gallwch

Mair Sut alla i eich helpu chi?
Ieuan Gallwch ffonio fy ngwraig

Sgwrs

Mair: Bore da, Gwasanaeth Tân ac achub Gogledd Cymru sut alla i helpu?
Ieuan: Ga' i siarad efo John Jones os gwelwch yn dda
Mair: Mae'n ddrwg gen i ond mae o mewn cyfarfod, alla i helpu?
Ieuan: Gallwch.

Ga' i – May I (Asking permission...)

Ga' i'ch helpu chi – May I help you (i.e. am I allowed to help you/will you allow me to help you)
Ga' i fynd i'r toiled – May I go to the toilet
Ga' i ddefnyddio'r ffôn – May I use the phone
Ga' i gymryd diwrnod o wyliau – May I take a day's leave
Ga' i yrru'r injan dân – May I drive the fire engine
Ga' i ddod i mewn – May I come in

Cewch – yes, you may
Na chewch – no you may not

Mair : Ga' i'ch helpu chi

Ieuan: Cewch

Mair: Ga' i'ch helpu chi
Ieuan : Na chewch

Mair: Ga' i ddod i mewn
Ieuan: Cewch

Mair: Ga' i yrru'r injan dân
Ieuan: Na chewch

TRAC 15

ARIAN/PRES - MONEY

CEINIOG	PUNT
Un geiniog 1p	Un bunt £1
Dwy geiniog 2p	Dwy bunt £2
Tair ceiniog 3p	Tair punt £3
Pedair ceiniog 4p	Pedair punt £4
Pump ceiniog 5p	Pum punt £5
Deg ceiniog 10p	Deg punt £10
Ugain ceiniog 20p	Ugain punt £20
Pumdeg ceiniog 50p	Pumdeg punt £50

73p	Saith deg tri ceiniog
99p	Naw deg naw ceiniog
£1.99	Un bunt naw deg naw
£2.35	Dwy bunt tri deg pump
£4.72	Pedair punt saith deg dau
£5.50	Pum punt pum deg
£10	Deg punt
£100	Can punt
£1,000	Mil o bunnoedd

TRAC 16

GOFYN I RYWUN WNEUD RHYWBETH
ASKING SOMEONE TO DO SOMETHING

Wnewch chi....?
Will you?

Wna i *Yes, I will*
Na wna i *No, I will not*

Wnewch chi ffonio....?
Will you phone....?

Wna i
Yes, I will

Wnewch chi aros?
Will you stay?

Na wna i
No, I won't

SGWRS /
CONVERSATION

Mair Bore da. Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi

Galwr Bore da. Ga' i siarad efo'r Prif Swyddog Tân os gwelwch yn dda?

Mair Iawn...Mae'n ddrwg gen i, ond dydy o ddim ar gael bore 'ma.

Galwr Wnewch chi gymryd neges, os gwelwch yn dda?

Mair Wna i

Galwr Wnewch chi ofyn iddo fo ffonio Dafydd Puw heddiw, os gwelwch yn dda?

Mair Wna i. Rhywbeth arall, Mr Puw?

Galwr Dim diolch. Hwyl

Mair Hwyl

Anwen Bore da. Anwen yn siarad. Sut alla i'ch helpu chi?

Lowri Bore da Anwen, Lowri sy' 'ma. Sut 'da chi heddiw?

Anwen Da iawn diolch. Sut da'ch chi?

Lowri Iawn, diolch. Allwch chi ddod i gyfarfod yn y Pencadlys wythnos nesaf?

Anwen Gallaf. Pryd?

Lowri Dydd Mercher

Anwen Mae dydd Mercher yn iawn. Faint o'r gloch?

Lowri 10.30

Anwen Mae'n ddrwg gen i. Mae gen i gyfarfod arall am 10.30

Lowri Be am 2 o'r gloch?

Anwen Mae 2 o'r gloch yn iawn. Pa ystafell?

Lowri Yr ystafell gynhadledd

Anwen Be ydy pwrpas y cyfarfod

Lowri Mi wna i anfon agenda atoch chi

Anwen Diolch

Lowri Diolch. Hwyl

Anwen Hwyl

TRAC 17

CYFEIRIADAU / DIRECTIONS

Sut da'ch chi'n mynd i'r orsaf dân? / How do you get to the fire station?

EWCH – GO

EWCH	Yn syth ymlaen	Go straight forward
EWCH	Ar hyd	Go along
EWCH	I lawr	Go down
EWCH	I fyny	Go up
EWCH	Heibio i	Go past
EWCH	At ddiwedd y ffordd	Go to the end of the road
EWCH	At y cylchfan	Go to the roundabout

Lle mae'r orsaf dân? / Where is the fire station?

TROWCH	I'r dde	Turn to the right
TROWCH	I'r chwith	Turn to the left
CYMRWCH	Y troad i'r Wyddgrug	Take the turning to Mold
CYMRWCH	Y troad cyntaf ar y dde	Take the first turning on the right
MAE'R ORSAF	Ar y gornel	The station is on the corner
MAE'R ORSAF	Drws nesaf i	The station is next door to
MAE'R ORSAF	Wrth/ger	The station is by
MAE'R ORSAF	Yn ymyl	The station is beside
MAE'R ORSAF	Tu ôl i	The station is behind
MAE'R ORSAF	O flaen	The station in front of
MAE'R ORSAF	Gyferbyn â	The station is

		opposite
MAE'R ORSAF	Rhwng	The station is between

TRAC 18

GORCHMYNION / COMMANDS

Gweithiwch - work!
Siaradwch – speak!
Peidiwch – don't!
Arhoswch yma – stay here
Arwyddwch yma – sign here
Byddwch yn ddistaw – Be quiet
Byddwch yn ofalus – Be careful
Dangoswch y tocyn i mi – Show me the ticket
Darllenwch hwn – Read this
Dewch – Come!
Dewch i mewn – Come in
Dewch yma – Come here
Eglurwch – Explain
Eisteddwch – Sit down
Ewch allan – Go out
Ffoniwch fi – Phone mi
Peidiwch â chynhyrfu – Don't get upset
Peidiwch â gweiddi – Don't shout
Peidiwch â phoeni – Don't worry
Peidiwch â rhegi – Don't swear
Peidiwch â brysio – Don't hurry
Peidiwch â rhedeg – Don't run
Peidiwch ag eistedd – Don't sit down
Peidiwch ag aros – Don't wait
Sefwch yma – Stand here
Symudwch y car – Move the car
Trowch i'r chwith – Turn to the left
Trowch i'r dde – Turn to the right

Sgwrs / Conversation

YR YSGOL YRRU / THE DRIVING SCHOOL

Taniwch yr injan
Edrychwch yn y drychau
Arwyddwch bod chi'n symud
Gyrrwch allan o'r maes parcio
Trowch i'r dde
Stopiwch yn y gyffordd
Edrychwch i'r dde ac i'r chwith
Trowch i'r chwith
Cofiwch ddilyn Rheolau'r Ffordd Fawr

Peidiwch â gyrru dros 30 milltir yr awr

TRAC 19

YN Y SWYDDFA / IN THE OFFICE

Anwen: Bore da. Anwen yn siarad. Sut alla i'ch helpu chi?

Galwr: Ydy hi'n bosib i mi weld y Prif Swyddog Tân heddiw, os gwelwch yn dda?

Anwen: 'Sgynnoch chi apwyntiad

Galwr: Nac oes

Anwen: Mae'n ddrwg gen i, ond mae o'n brysur heddiw.

Galwr: Ga i apwyntiad erbyn fory, yos gwelwch yn dda?

Anwen: Wrth gwrs, pryd? Yn y bore neu'r prynhawn?

Galwr: Yn y bore, os gwelwch yn dda

Anwen: Beth am chwarter wedi deg?

Galwr: Mae hynny'n iawn, diolch

Anwen: O'r gorau, beth ydy'ch enw chi, os gwelwch yn dda?

Galwr: Huw Evans

Anwen: A'ch rhif ffôn chi?

Galwr: 01456 789 123

Anwen: Diolch. Mae gynnoch chi apwyntiad i weld y Prif Swyddog fory.

Galwr: Diolch yn fawr

Anwen: Croeso

TRAC 20

SIARAD AM Y GORFFENNOL / TALKING ABOUT THE PAST

Beth wnaethoch chi....? *What did you do.....?*

Mi wnes i *I did.....*

Beth wnaethoch chi dros y penwythnos? *What did you do over the weekend?*

Mi wnes i fynd i nofio – *I went swimming*

SGWRS / CONVERSATION

Ieuan Be' wnaethoch chi wneud nos Sadwrn?

Iola Mi wnes i fynd allan efo fy ffrindiau

Ieuan Lle wnaethoch chi fynd?

Iola Fe aethom ni i'r clwb nos

Ieuan Faint o'r gloch wnaethoch chi fynd?

Iola Mi wnes i fynd tua naw o'r gloch

Ieuan Efo pwy?

Iola Efo Carys a Bethan

Ieuan Faint o'r gloch wnaethoch chi adael?

Iola Mi wnes i adael tua hanner nos, dwi'n meddwl

Saying Yes and no in the past:

DO –Yes, I did

NADDO – No, I didn't

Wnaethoch chi fynd i'r clwb nos? Do.

Wnaethoch chi fynd efo Steffan a Huw? Naddo.

How to change the person in the past tense:

Mi wnes i – I did

Mi wnes ti – You did (singular)

Mi wnaeth o/hi – He/she did

Mi wnaethon ni – We did

Mi wnaethoch chi – You did (plural)

Mi wnaethon nhw – They did

Sgwrs / Conversation

Mair Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Sut alla i'ch helpu chi?

Galwr Dwi isio riportio tân

Mair Lle mae'r tân?

Galwr Yn y siop ddiodydd yn Llanfair

Mair Be ydy'r cyfeiriad?

Galwr Stryd Fawr, Llanfair

Mair Beth wnaethoch chi weld?

Galwr Mi wnes i weld dyn yn rhoi'r siop ar dân

Mair Ydy o yn y siop rŵan?

Galwr Nac ydy, mi wnaeth o redeg allan a gyrru i ffwrdd

Mair Wnaethoch chi weld y car?

Galwr Do, Ford Focus Gwyn

Mair Wnaethoch chi weld y rhif

Galwr Do AB54ABC

Mair Wnaethoch chi weld neu glywed unrhyw beth arall?

Galwr Naddo.

Mair Be ydy'ch enw chi?

Galwr Tom Huws

Mair A'ch cyfeiriad chi?

Galwr 42 Lôn y Farchnad, Llanfair

Mair A'ch rhif ffôn chi?

Galwr 01928 345678

Mair Be ydy'ch dyddiad geni chi?
Galwr 13.9.66
Mair lawn, mi wna i anfon injan dân i'r siop rŵan
Galwr Diolch

HOW TO SAY 'I WAS' OR 'I USED TO'

Rôn i – I was
Rôn i – I used to
Roeddech chi – You were
Oeddech chi? - Were you?

leuan Lle roeddech chi'n byw cyn symud i Lanfair?

Mair Ro'n i'n byw yn yr Wyddgrug

leuan Cyn hynny?

Mair Ro'n i'n byw ym Mangor

Mair Lle roeddech chi'n byw cyn symud i Lanfair?

leuan Ro'n i'n byw yn Nolgellau. Cyn hynny ro'n i'n byw ym Mae Colwyn.

Beth oeddech chi'n wneud cyn gweithio i'r Gwasanaeth Tân? – What did you do before working for the Fire Service?

Beth oeddech chi'n wneud bob dydd? – Waht did you do from day to day?

Mair Beth oeddech chi'n wneud cyn gweithio i'r Gwasanaeth Tân?

leuan Ro'n i'n gweithio i'r Heddlu

Mair Beth oeddech chi'n wneud bob dydd?

leuan Ro'n i'n ateb galwadau yn y ganolfan gyfathrebu

leuan Beth oeddech chi'n wneud cyn gweithio i'r Gwasanaeth Tân?

Mair Ro'n i'n gweithio mewn ysgol

leuan Beth oeddech chi'n wneud o ddydd?

leuan Ro'n i'n gweithio yn y dderbynfa

TRAC 21

Y DYFODOL / THE FUTURE

Be' fyddwch chi'n....? What will you be.....?

Mi fydda i.... I'll be

Mair Be' **fyddwch chi'n** wneud nos Fawrth nesaf, blant?

Lowri **Mi fydda i'n** gwneud gwaith cartref yn gyntaf ac wedyn mi fydda i'n mynd allan efo Elin a Beca.

Gerallt **Mi fydda i'n** chwarae pêl-droed yn erbyn tîm Llandudno

Llinos **Be' fyddwch chi'n** wneud mam?

Mair **Mi fydda i'n** mynd allan am bryd o fwyd efo Dad.

TRAC 22

YN YR ORSAF DÂN

Mae'r ffôn yn canu /He phone is ringing

Ieuan Bore da. Gorsaf Dân Llanfair. Sut alla i'ch helpu chi?

Eleri Bore da. Ga'i siarad efo'r Rheolwr Gwylfa os gwelwch yn dda?

Ieuan Mae'n ddrwg gen i, ond mae o mewn cyfarfod ar hyn o brys. Ga'i gymryd neges?

Eleri Diolch. Eleri Evans sy'n siarad. Wnewch chi ddweud wrtho fo na fydda i yn y cyfarfod fory

Ieuan Wna i.

Ieuan Bore da. Gorsaf Dân Llanfair. Sut alla i'ch helpu chi?

Eleri Bore da. Ga'i siarad efo Gwenan Richards os gwelwch yn dda?

Ieuan Mae'n ddrwg gen i ond dydy hi ddim yn y swyddfa y bore 'ma. 'Dach chi eisiau siarad efo rhywun arall?

Eleri Dim diolch

Ieuan Ga'i gymryd neges?

Eleri Os gwelwch yn dda. Wnewch chi ddweud wrth Gwenwn y bydda i'n dod i'r cyfarfod wythnos nesaf.

Ieuan Wrth gwrs

Eleri Diolch yn fawr

Ieuan Croeso

TRAC 23

AGOR A CHLOI CYFARFOD / OPENING AND LOSING A MEETING

Noswaith dda. Croeso i'r cyfarfod.

Diolch i chi am ddod.

Good evening. Welcome to the meeting.

Thank you for coming

Pnawn da. Croeso i'r cyfarfod.

Diolch i chi am ddod.

Good afternoon. Welcome to the meeting.

Thank you for coming

.....

Noswaith dda a chroeso.

Croeso arbennig i Mr Evans. Mae Mr Evans yn mynd i siarad am.

Good evening and welcome.

A special welcome to Mr Evans. Mr Evans is going to talk about.....

.....

Diolch yn fawr iawn, Mr Evans

Thank you very much, Mr Evans

.....

Noswaith dda a chroeso. Diolch i chi am ddod i'r cyfarfod heno.

Good evening and welcome. Thank you for coming to the meeting tonight.

.....

Diolch i chi am gymryd rhan heno. Nos da.

Thank you for taking part in the meeintg this evening. Good night.

Noswaith dda a chroeso. Ga'i gyflwyno'r Prif Swyddog i chi. Mae'r Prif Swyddog yn mynd i siarad am.....

Good evening and welcome. May I introduce the Chief Fire Officer to you. The Chief Fire Officer is going to talk about....

Diolch Brif Swyddog...am sgwrs ddiddorol iawn

Thank you Chief Officer...for a very interesting talk.

Deunyddiau gwranddo a deall atodol

Supplementary listening comprehension materials

Atodiad A / Appensix A

Deialogau ychwanegol

Additional Dialogues

Please note that if you are using this CD to practice for your Level 3 test that the essential information appears on tracks 3 to 23. The following tracks on the CD contain supplementary listening comprehension materials.

TRAC 24

Deialogau ychwanegol / Additional dialogues

Deialog 1

Ga'i ofyn pwy da'ch chi?

Cewch siŵr, Ceri Jones 'dw i. Dwi'n byw yn Llanfair rŵan – ond dwi'n dod o Gaer yn wreiddiol.

Ers faint da'ch hi'n byw yn Llanfair?

Dwi'n byw yma ers saith mlynedd a dwi'n hoff iawn o'r pentref

Pam wnaethoch chi symud i fyw i Gymru?

Mi ges i 'r cyfle i weithio i'r Gwasanaeth Tân ac Achub, ac felly mi benderfyniad symud

'Sgynnoch chi deulu?

Oes, mae gen i bartner o'r enw Joe ac mae gen i ddau o blant. Mae gen i ferch, Caryl sy'n chwech oed a mab, Idris sy'n ddwy oed

Be' da'ch chi'n hoffi am y pentref lle da'ch chi'n byw?

Mae'n bentref bach, ond mae gynnon ni siopau lleol, tafarn a syrjeri. Mae gynnon ni lawer o ffrindiau newydd yn y pentref

Pam wnaethoch chi ddechrau dysgu Cymraeg?

Mi wnes i ddechrau achos fy ngwaith – 'dw i'n meddwl fod o'n bwysig i ddangos cwrteisi i bobl sy'n siarad Cymraeg

Wnaethoch chi fwynhau dysgu Cymraeg?

Do – dydy hi ddim yn hawdd, ond dwi'n hoff o wrando ar Radio Cymru

Ydach chi am barhau i ddysgu Cymraeg?

Ydw – dwi isio bod yn rhugl cyn bo hir

Deialog 2

Ga'i ofyn pwy da'ch chi?

Cewch siŵr – Alun 'dw i. Dwi'n byw yn Llannerchymedd

Da'ch chi'n dod o Llannerchymedd?

Nac ydw, mi ges i fy magu yn Lloegr ond mae gen i deulu yn Llannerchymedd. Mi wnes i benderfynu symud i Gymru chwe blynedd yn ôl

Dwedwch rywbeth am eich teulu

'Dw i wedi priodi Anwen ers dwy fil a phump. Mae Anwen yn siarad Cymraeg yn rhugl. Does gynnon ni ddim plant ond mae gynnon ni gath a chi. Mae gen i Fam a Thad ond maen nhw'n dal i fyw yn Lloegr.

Pa mor aml da'ch chi'n gweld eich rhieni?

Fel arfer, ddwywaith y flwyddyn – mi es i lawr i'w gweld â nhw fis diwethaf ac mi fyddan nhw'n dod yma yn yr haf

Disgrifiwch yr ardal lle oeddech chi'n byw cyn symud yma

Roedd hi'n ardal hardd iawn – ardal wledig, efo coedwigoedd a llawer o lefydd i fynd am dro

Fasach chi'n licio symud yn ôl i fyw yno?

Na faswn – mae'n well gen i'r mynyddoedd a'r mor yng Nghymru!

TRAC 25

Siarad am y teulu – talking about the family

Deialog 3

‘Sgynnoch chi deulu?

**Oes, mae gen i deulu Mawrth
Dwedwch rywbeth am eich teulu**

Mae gen i bartner, dau o blant a rhieni

Faint oed ydy eich plant chi?

**Mae Osian yn wyth oed ac mae Non yn bedair oed. Maen
nhw’n mynd i’r ysgol ym Mae Colwyn**

Be’ am eich rhieni chi? Lle maen nhw’n byw?

**Yn anffodus mi gawson nhw ysgariad. Mae mam yn byw yn
Nolgellau ac mae dad yn byw yn Rhosneigr**

‘Sgynnoch chi chwirydd neu frodyr o gwbl?

**Oes, mae gen i chwaer sydd yn briod yn Llanddulas ac mae
gen i frawd sy’n byw yn Nhrefriw.**

Ydy eich Taid neu Nain dal yn fyw?

**Ydyn mae nhw’n byw ym Mae Colwyn – maen nhw’n
ddefnyddiol iawn i warchod y plant!**

Deialog 4

Dwedwch rywbeth am eich teulu, os gwelwch yn dda

Dim problem, mae gen i ŵr o’r enw Siôn, tri brawd, tad a mam yng nghyfraith

Mae gynnoch chi deulu mawr – lle maen nhw’n byw?

Oes – mae fy ngŵr i yn byw efo fi yn Llanfair. Mae fy modryb yn byw yn Lloegr efo eu teulu nhw. Mae fy nhad yn byw reit agos i ni yn y pentref a fy mam yng nghyfraith yn byw ym Mhwllheli

Ydy eich gŵr yn gweithio?

Nac ydy, mae o wedi ymddeol ddwy flynedd yn ôl.

TRAC 26

Be da'ch chi'n hoffi wneud? / What do you like doing?

Deialog 5

Be' ydy'ch diddordeb mwyaf chi?

Dwi'n hoff iawn o chwarae sboncen ac fel arfer 'dw i'n chwarae ddwywaith yr wythnos

Lle da'ch chi'n chwarae sboncen?

'Dw i'n chwarae sboncen yn y ganolfan hamdden yn Abergele – dwi'n aelod o'r tîm yno

Ydy chwarae sboncen yn eich cadw'n heini?

Ydy, mae'n ffordd dda o gadw'n heini ond rhaid i chi fod yn ffit cyn dechrau.

'Sgynnoch chi ddiddordebau eraill?

Oes, dwi'n hoff o gerdded ar y mynyddoedd – wnes i gerdded i fyny'r Wyddfa dros y penwythnos

Wnaethoch chi gerdded i'r copa?

Naddo, mi es i hanner ffordd i fyny, wedyn mi wnes i ddod i lawr ar y trên bach

Lle fyddwch chi'n mynd tro nesa?

Mi fydda i'n mynd i Gwm Idwal efo ffrindiau yn y Clwb Dringo

Deialog 6

Dwedwch rywbeth am eich hoff ddiddordebau

Dwi'n hoff iawn o goginio a bwyta allan

Lle aethoch chi i fwyta allan y tro diwethaf?

Mi es i Dafarn y Pentre' dros y penwythnos - mi ges i ginio rhost dydd Sul ac roedd o'n flasus

Gaethoch chi bwddin?

Do mi ges i hufen ia

Oeddech chi'n hoff o goginio pan oeddech chi'n blentyn?

Ô'n – ro'n i'n helpu mam yn y gegin i baratoi bwyd i'r teulu ond wrth gwrs, dôn i ddim yn hoff o olchi llestri

Fyddwch chi'n coginio rhywbeth arbennig heno 'ma?

Na fydda – mi fydda i'n mynd allan am fwyd efo fy ffrindiau heno – mi fydda i wedi blino yn lan ar ôl y prawf!

'Dw i'n gweld! Be da'ch chi ddim yn hoffi ei wneud?

'Dw i ddim yn hoff iawn o chwaraeon a 'dw i ddim yn hoff o sefyll y prawf Cymraeg.

TRAC 27

LLE DA'CH CHI'N GWEITHIO? / WHERE DO YOU WORK?

Deialog 7

Ga'i ofyn lle da'ch chi'n gweithio?

Cewch, 'dw i'n gweithio i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Be' ydy teitl eich swydd gyda'r Gwasanaeth Tân ac Achub?

Ymarferydd Diogelwch Tân Cymunedol ydw i yn yr adran Diogelwch Cymunedol.

Ers faint da'ch chi'n gweithio yn yr adran?

Ers dwy flynedd

Lle oeddech chi'n gweithio o'r blaen?

Ro'n i'n gweithio fel diffoddwr tân yn Llanfairfechan

Wnaethoch chi fwynhau gweithio yn Llanfairfechan?

Do

Fyddwch chi'n gweithio yn yr Adran Diogelwch Cymunedol yn y dyfodol?

Na fydda, mi fydda i'n symud i adran arall yr wythnos nesaf

Deialog 8

Dwedwch rywbeth am eich gwaith chi

Cynorthwydd Gweinyddol ydw i, gyda Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, dwi'n gweithio yn Wrecsam

Be' da'ch chi'n wneud yn eich gwaith o ddydd i ddydd?

'Dw i'n trefnu cyfarfodydd, ateb y ffôn ac anfon e-byst

Pryd wnaethoch chi ddechrau gweithio i'r Gwasanaeth Tân ac Achub?

Wnes i ddechrau ddeg mlynedd yn ôl – ar ôl i mi adael yr ysgol

Be' fyddwch chi'n wneud fory?

Mi fydda i'n mynd i gyfarfod yn Llanelwy – mi fydda i'n ysgrifennu'r cofnodion

Deunyddiau gwrando a deall atodol

Supplementary listening comprehension materials

Atodiad B / Appendix B

Sgyrsiau ar gyfer lefel 3

Conversations for Level 3

TRAC 28

Adran 1 – Yn y Swydddfa

Section 1 – In the Office

Da'ch chi'n siarad efo'ch cydweithiwr newydd
You are talking with your new colleague

Ymarferwch yr eirfa cyn gwrando ar y sgwrs
Practise the vocabulary before listening to the conversation

Ro'n i – I was	Cyrraedd – to arrive	
Roeddet ti – you were	Diffodd – to extinguish	
Oeddet ti? – were you?	Adeiladu – to build	Unig ffordd – only way
Roedd – it was	Adeilad – building	Gormod – too much
Oedd? – was it?	Difrod – damage	Cytuno – to agree
Nac oedd – no it wasn't	Neithiwr – last night	Symud – to move

A	S'mae Ceri, sut wyt ti heddw i? Wyt ti'n iawn?	<i>Hello Ceri, how are you today? Are you ok?</i>
B	Ydw diolch Jo – mi wnes i fwynhau'r diwrnod cyntaf ddoe, diolch yn fawr	<i>Yes I am thanks Jo – I enjoyed the first day yesterday, thank you</i>
A	Do wir? Dwi'n falch o glywed. Mae'r diwrnod cynta' yn anodd weithiau. Lle oeddet ti'n gweithio o'r blaen?	<i>Did you really? I'm pleased to hear it. The first day is hard sometimes. Where did you work before?</i>
B	Ro'n i'n gweithio ym Mhencadlys yr Heddlu ar yr ail lawr. Roedd 'na olygfa dda dros y môr.	<i>I used to work at the Police Headquarters. There was a good view across the sea.</i>
A	Oedd? Ro'n i'n gweithio yn y Pencadlys flynyddoedd yn ôl – roedd 'na dân mawr unwaith. Roedd hi'n Ebrill y cyntaf os dwi'n cofio'n iawn. Mi wnaeth y Gwasanaeth Tân gyrraedd ac roedd 'na chwe injan dân.	<i>Was there? I used to work in the Headquarters years ago – there was a big fire once. It was April the first if I remember correctly. The Fire Service arrived and there were 6 fire engines!</i>
B	Oedd. Roedd hi'n drist gweld y fflamau yn dod allan o'r to. Mi wnaeth hi gymryd pump awr i ddiffodd y fflamau. Roedden nhw'n ailadeiladu'r adeilad ar y pryd, felly doedd 'na ddim gormod o ddifrod.	<i>There were. It was sad to see flames coming out of the roof. It took five hours to extinguish the flames. They were rebuilding the building at the time, so there was not too much damage.</i>

A	Nac oedd. I newid y pwnc Jo, roeddet ti'n sôn am ddysgu Cymraeg ddoe. Ers faint wyt ti'n dysgu?	<i>No there wasn't. To change the subject Jo, you were talking about learning Welsh yesterday. For how long have you been learning?</i>
B	Dwi'n dysgu ers tair blynedd. Dwi'n sefyll * arholiad yr haf nesaf – y lefel canolradd. Ro'n i'n gwneud gwaith cartref neithiwr.	<i>I've been learning for three years. I'm sitting* an exam next summer – the intermediate level. I was doing homework last night</i>
A	Oeddet? Dwi'n sefyll * yr arholiad canolradd hefyd! Mae'n gyddigwyddiad yn dydy!	<i>Were you? I'm sitting* the intermediate exam too! This is a coincidence, isn't it?</i>
B	Ydy – be wyt ti'n feddwl am siarad Cymraeg bob dydd efo'n gilydd? Dwi isio ymarfer mwy....	<i>Yes it is – what do you think about speaking Welsh together every day? I want to practise more...</i>
A	Fi hefyd. Dyma'r unig ffordd o ddysgu mwy, yn fy marn i!	<i>Me too. It's the only way of learning more, in my opinion!</i>

*Notice that in Welsh you say 'stand' an exam not 'sit' or 'take' an exam as in English. 'Sefyll' is to stand but 'Eistedd' is to sit.

"Dwi'n sefyll arholiad haf nesaf"
 "I'm taking an exam next summer"

TRAC 29

Adran 2 – Cymdeithasu

Part 2 – Socialising

Mae'n fore dydd Mercher ac roedd y tywydd dros nos yn ofnadwy.
It's Wednesday morning and the weather overnight was terrible

Dyma'r eirfa – here's the vocabulary

MI wnes i – I did	Deffro – to awake	Eleni – this year
Mi wnes ti – you did	Mellten – lightning	Gwres - heat
Wnes ti ? – did you?	Llynedd – last year	
Mi wnaeth hi – she did	Taran - thunder	Ar lan y môr – by the sea
Mi wnaethon ni – we did	Sych a braf – dry and fine	Chwythu – to blow
Mi wnaethoch chi - you did	Tramor – abroad	Machlud - sunset

A	Bore da Ceri, sut wyt ti heddiw?	Good morning Ceri, how are you today?
B	Ddim yn rhy ddrwg – wnes ti glywed y storm neithiwr?	Not too bad – did you hear the storm last night?
A	Do – mi wnes i ddeffro tua 3 o'r gloch achos mi wnes i weld mellten fawr!	Yes I did, I woke about 3 o'clock because I saw a big lightning streak
B	Mi wnes i weld y fellten hefyd ac wedyn mi wnes i glywed taran fawr.	I saw the lightening as well and then I heard thunder
A	Do? Roedd hi'n stormus ofnadwy, yn doedd? Be' wnaeth y gath?	Did you? It was awfully story, wasn't it? What did teh cat do?
B	Wnaeth hi ddim byd diolch byth ond mae'n well ganddi dywydd braf.	She didn't do anything, thank goodness – but she prefers fine weather
A	Mae'n well gen i dywydd braf – mi wnaethon ni fynd i Sbaen n yr haf ac roedd hi'n heulog iawn	I prefer fine weather too – we went to Spain in the summer and it was very sunny
B	Efo pwy wnaethoch hi fynd?	Whi did you go with?
A	MI wnes i fynd efo'r teulu i gyd	I went with the whole family
B	Wnaethon ni ddim mynd dramor eleni – dydy mam ddim yn hoff o'r gwres	We didn't go abroad this year – mum isn't fond of the heat.
A	Be' wnaethoch chi?	What did you do?
B	Mi wnaethon ni fynd i Aberdaron am wythnos – mi wnaethon ni aros mewn carafán ar lan y môr	We went to Aberdaron – we stayed in a caravan by the seaside
A	Neis iawn wir – mae'n le bendigedig, ond dwi'n siŵr bod hi'n chwythu yno weithiau!	Very nice indeed – it's a wonderful place, but I;m sure its windy there sometimes!

B	Ydy – mae hi'n chwythu yno weithiau ond mi wnes i weld machlud braf yno llynedd	Yes, it's windy sometimes but I saw a wonderful sunset last year
----------	--	---

TRAC 30

Adran 3 – Yn y Cantîn Section 3 – In the Canteen

Mi gaeth y ddau ffrind frecwast llawn!

The two friends had a full Welsh breakfast!

mi ges i – I had	aethon ni ddim – we didn't go	byth eto – ever again
mi gest ti – you had		fy llygaid – my eyes
dw i ddim wedi cael – I've not had		fy mol – my tummy
mi gaeth – he/she / it had		brecwast llawn – full breakfast
mi gaethoch chi – you had		fy mhen blwydd – my birthday
mi gaethon nhw – they had		bob dim - everything

A	O diar, mi ges i ormod i fwyta!	Oh dear, I had too much to eat!
B	Fi hefyd, roedd fy llygaid yn rhy fawr i fy mol!	Me too, my eyes were too big for my tummy!
A	Wyt ti wedi cael brecwast llawn yn y cantîn o'r blaen?	Have you had full breakfast in the canteen before?
B	Do, unwaith - roedd fy mhen-blwydd yn y gaeaf. Dw i'n cofio rŵan, mi ges i bob dim ar y plât!	Yes I have, once – it was my birthday in the winter. I remember now, I had everything on the plate!
A	Neis iawn - dweud wrtha i be' gest ti....	Very nice – tell me what you had...
B	Wel, mi wnes i ddechrau efo uwd a mi ges i siwgr a hufen ar ei ben o!	Well, I started with porridge and I had sugar and cream on top of it
A	Naddo wir! Dw i ddim wedi cael uwd ers ôn i'n blentyn!	You didn't really! I haven't had porridge since I was a child
B	Ar ôl yr uwd, mi ges i ŵy wedi 'i ffrio, dwy sleisen o facwn, madarch, sosejys a phwdin gwaed! O ia, ges i sos brown hefyd.	After the porridge, I had a fried egg, two slices of bacon, mushrooms, sausages and black pudding. Oh yes, I had brown sauce too!

A	Oeddet ti ar dy ben dy hun?	Were you on your own?
B	Nac ôn. Roedd gen i ffrindiau efo fi ond mi gaethon nhw lai na fi.	No I wasn't. I had friends with me but they had less than me.
A	Be gaethon nhw wedyn?	What did they have, then?
B	Mi gaeth Eleri a Dewi frechwast llawn efo tost a marmalêd.	Eleri and Dewi had a full breakfast with toast and marmalade
A	Gaethoch chi ginio ar ôl y brechwast llawn?	Did you have lunch after the full breakfast?
B	Naddo - roedden ni'n sâl ac aethon ni ddim yno byth eto!	No – we were ill and we didn't go back there ever again!

TRAC 31

Adran 4 – Cyfathrebu Adran 4 – Communicating

Mae rhywun isio trefnu cyfarfod, ond maen nhw i gyd yn brysur iawn!

Someone wants to arrange a meeting, but they are all very busy!

Ga' i? – can I?	rhyngot ti – between you	awgrymu – to suggest
mi wna' i - I will (do)	pennaeth - boss	rhywbryd – sometime
Wnei di? – will you (do)?	meddwl amdano – thinking about	ffonio yn ôl – phone back
mi ddylai fod – it should be	O'r gorau – very well	

A	Bore da. Angharad Mai sy'n siarad, sut ga' i 'ch helpu chi?	Good morning. Angharad Mai speaking, how may I help you?
B	Bore da Angharad, Hywyn Jones sy 'ma yn yr Adran Gyllid. Dw i isio trefnu cyfarfod rhyngot ti, fi a dy bennaeth Eurwyn os ca' i.	Good morning Angharad, Hywyn Jones here, in the Finance Department. I want to arrange a meeting between you, me and your boss Eurwyn, if I can.
A	Dim problem Hywyn - pa ddyddiad oeddet ti'n meddwl amdano?	No problem Hywyn – what date were you thinking about?
B	Be' am ddydd Gwener yr wythnos nesa?	What about Friday next week?
A	Dal y lein am funud, mi wna' i sbio ar ei galendr o ... na, mae o'n mynd i Lundain dydd Gwener nesa	Hold the line a minute, I'll look at his calendar...no, he's going to London next Friday
B	O'r gorau, be' am y dydd Llun wedyn yn y p'nawn? Dw i'n dod i Fae Colwyn yn y bore.	Very well, what about Monday then in the afternoon. I'm coming to Colwyn Bay in the morning
A	Mae'n ddrwg gen i Hywyn, mi fyddwn ni'n mynd i gyfarfod yng Nghorwen.	I'm sorry Hywyn, we will be going to a meeting in Corwen
B	Dach chi'n brysur iawn Angharad! Wnei di awgrymu rhywbryd arall?	You are very busy Angharad! Can you suggest another time?

A	Wna' i - ydy dydd Iau yn gyfleus i ti o gwbl, mae o'n rhydd yn y bore?	I can do – is Thursday convenient for you at all, he's free in the morning?
B	Ydy, mae o. Dyna ni. Faint o'r gloch?	Yes, it is. There we are. What time?
A	Ga' i ddweud 11 o'r gloch?	Can I say 11 o'clock?
B	Mi fydd 11 or gloch yn iawn - am awr, mi ddylai fod yn ddigon	11 o'clock will be fine – for an hour, it should be enough
A	Iawn - dydd Iau nesa - mi wna' i fwcio ystafell gyfarfod a ffonio ti yn ôl.	Fine – next Thursday – I'll book a meeting room and phone you back
B	Gwych - diolch yn fawr, wela i chi wedyn - hwyl am y tro.	Great – thank you, see you then – bye for now.

TRAC 32

Adran 5 - Cyfarfodydd Section 5 – Meetings

Dach chi'n mynd i gyfarfod yn y Pencadlys rhanbarthol!

You are going to a meeting in divisional headquarters!

Geirfa – Vocabulary estyn - extend	ymddiheuriadau - apologies	gwres canolog – central heating
cyfrannu - contribute	cofnodion - minutes	arbed pres – to save money
cyfieithydd ar y pryd - simultaneous translator	unrhyw sylwadau – any comments?	
offer cyfieithu – translation equipment	nodi - noting	
clustffonau - earphones	adroddiad - report	cymryd drosodd – take over

Cadeirydd

Croeso i'r cyfarfod heddiw a ga'i estyn croeso cynnes i'r aelodau newydd. Mae croeso i chi gyfrannu yn Saesneg neu Gymraeg heddiw. Croeso i'r cyfieithydd ar y pryd hefyd.

Welcome to today's meeting and may I extend a warm welcome to the new members. You are welcome to contribute in English or Welsh today. Welcome to the Simultaneous Translator

Cyfieithydd

Mae gen i offer cyfieithu yma - pwy sy' eisiau clustffonau? Dim ond un, da iawn - dyma ti Arwel.

I've got translation equipment here – who wants earphones? Only the one, very good – here you are Arwel.

Ysgrifennydd

Dw i wedi derbyn ymddiheuriadau gan Brif Weithredwr yr Awdurdod ond dw i'n meddwl bod pawb arall yn bresennol

I have received apologies from the Authority's Chief Executive but I think that everyone else is present.

Cadeirydd

Ydy pawb yn cytuno efo'r cofnodion? Ydach? Gwych! Gawn ni symud ymlaen i'r eitem gyntaf ar yr Agenda - dw i'n deall bod ni'n gwario gormod o bres ar y gwres canolog.

Does everyone agree with the minutes? Yes? Great! Can we move on to the first item on the Agenda – I understand that we are spending too much money on the central heating

Ysgrifennydd

Mae gen i adroddiad, Cadeirydd, mi warion ni ddeg mil o bunnoedd llynedd. Felly, dw i'n meddwl bod ni angen troi'r

I have a report, Chair, we spent ten thousand pounds last year. I therefore think that we need to turn the central heating off

gwres canolog i ffwrdd.

Cadeirydd

Rhaid i mi ddweud, dw i ddim yn siŵr am ddiffodd y gwres. Dan ni'n dal ym mis Ionawr!

I must say, I am not sure about switching off the heating. We are still in January!

Ysgrifennydd

Ydan, ond oes 'na ffordd arall o arbed pres?

Yes we are, but is there another way to save money?

Cadeirydd

Rôn i'n meddwl mai cadw'r ffenestri ar gau ydy'r peth gorau. Oes 'na unrhyw sylwadau eraill

I was thinking that keeping the windows closed is the best thing. Are there any other comments

TRAC 33

ADRAN 6 – Y Gweithle Section 6 – The Workplace

Mae'r ffrindiau yn trafod "Iechyd a Diogelwch" yn y swyddfa
The friends are discussing "Health and Safety" in the office
Geirfa – Vocabulary

erthygl - article	torri braich – break an arm	heb - without
damweiniau - accidents	gwaith arferol – usual work	taclus - tidy
o ddiddordeb – of interest	gofal - care	
dyletswydd - duty	iechyd a diogelwch – health & safety	
anafiadau - injuries	cyffyrddus - comfortable	

- A Rôn i'n edrych ar y wefan neithiwr – a mi wnes i weld erthygl yn sôn am ddamweiniau yn y gweithle. I was looking on the web last night – and I saw an article mentioning about accidents in the workplace
- B Do wir? Oedd 'na unrhyw wybodaeth o ddiddordeb? Did you really? Was there any interesting information?
- A Yn ôl yr erthygl, mae gynnwys ni ddyletswydd i riportio damweiniau ac anafiadau yn y gwaith ar y wefan "damweiniau". According to the article, we have a duty to report accidents and injuries in work on the "accidents" website
- B Pa fath o ddamweiniau? What type of accidents?
- A Wel, os wyt ti'n torri braich neu asennau, er enghraifft, neu unrhyw anaf arall sy'n stopio rhywun rhag gwneud ei waith arferol am fwy na thri diwrnod. Well, if you break an arm or ribs, for example, or any injury that stops someone partaking in their usual work for more than three days
- B A hefyd, mi wnes i glywed bod rhaid i weithwyr gymryd gofal rhesymol dros eu hiechyd a'u diogelwch eu And also, I've heard that employee must take reasonable care for their own health and safety.

hunain.

A	Wyt i'n meddwl bod ein swyddfa yn iach ac yn ddiogel?	Do you think our office is fit and safe?
B	Dyna gwestiwn da! Ydy dy sedd yn gyffyrddus ac yn ddigon cadarn i dy gefn?	That's a good question! Is your seat comfortable and supporting your back enough?
A	Ydy. Fedri di roi dy draed ar y llawr a fedri di sbïo ar y sgrin heb weld dy hun?	Yes, it is. Are you able to put your fet on the floor and can you see your screen without seeing yourself?
B	Medra. Beth bynnag, mae'n well i ni gymryd gofal a chadw'r lle yn daclus.	Yes, I am able to. Whatever, it's best to take care and keep the place tidy.

TRAC 34

Adran 7 – Gwyliau Blynyddol Section 7 – Annual Leave

Mae rhywun yn curo ar y drws. Wnewch chi eu helpu nhw?

Someone is knocking on the door. Can you help them?

rhaid i mi – I must	croeso yn ôl – welcome back	cwyno - complain
rhaid i ti – you must	aeth - went	dim yn ddigon da – not good enough
roedd o – it was	awyren - airplane	golygfeydd - views
doedd o – it wasn't	canol nos – middle of the night	anhygoel - unbelievable
dôn i ddim – I wasn't	erbyn – by, against	digwydd bod – it so happens

- A** Bore da Ceri, croeso yn ôl - neis i dy weld ti! Sut aeth y gwyliau? Wnest ti fwynhau dy hun? Good morning Ceri, welcome back – it's nice to see you! How did the holiday go? Did you enjoy yourself?
- B** Do, diolch. Roedd o'n fendigedig! Roedd y gwesty yn dda, roedd y tywydd yn braf ond yn anffodus, doedd y siwrne ddim yn dda. Yes I did thanks. It was marvellous! The hotel was good, the weather was fine but unfortunately, the journey wasn't good
- A** Nac oedd? Pam ddim? Wasn't it? Why not?
- B** Roedd yr awyren yn hwyr iawn yn mynd allan i Sbaen. Felly, roedd hi'n ganol nos erbyn i ni gyrraedd y gwesty - dôn i ddim yn hapus o gwbl, rhaid i mi ddweud. The „plane was very late going out to Spain. Therefore it was the middle of the night before we reached the hotel – I was not happy at all, I must say
- A** Dw i'n siŵr doeddet ti ddim. Wnest ti gwyno wrth y rep o gwbl? I'm sure you weren't. Did you complain to the rep at all?
- B** Do, a rhaid i mi anfon llythyr at y cwmni erbyn diwedd yr wythnos Yes I did and I must send a letter to the company by the end of the week.
- A** Da iawn ti, rhaid i ti gwyno. Doedd o ddim yn ddigon da, nac oedd! Well done you, you must complain. It wasn't good enough was it!

B

Nac oedd! Rhaid i mi
ddweud , mae'n werth
mynd i Sbaen - roedd y
môr yn glir ac yn gynnes.
Roedd y gwesty ar lan y
môr efo golygfeydd
anhygoel! Rhaid i ti fynd.

A

Oes mae rhaid i mi. Yn
digwydd bod, rhaid i mi
fwcio gwyliau cyn bo hir,
mae Sbaen yn swnio'n lle
braf.

No it was not! I must say,
it's worth going to Spain –
the sea was clear and
warm. The hotel was on
the seafront with
unbelievable views! You
must go.

Yes, I must. It so happens I
must book a holiday before
long, Spain sounds like a
lovely place

TRAC 35**Adran 8 – Rhoi a derbyn Cyfarwyddiadau****Section 8 – Giving and receiving instructions**

ar agor - is open	gofyn i mi – asking me	ewch yn ôl – go back
uned gyfieithu – translation unit	fedra" i ddim – I am not able to	aton ni – to us
i eich poeni chi – to bother you	ysgrifennu – to write	caedig – kind
gyfieithiad sydyn – quick translation	blwch - box	galwch heibio – call by
rheolwr - manager		cyfrifiadur - computer

Cnoc! Cnoc!**Knock! Knock!**

A	Dewch i mewn! Mae'r drws ar agor!	Come in! The door is open!
B	O bore da, yr uned gyfieithu?... mae'n ddrwg gen i'ch poeni chi, ond ga' i ofyn am gyfieithiad sydyn?	Oh good morning, the translation unit?...I'm sorry to bother you but can I ask for a quick translation?
A	Cewch siŵr, caewch y drws a steddwch i lawr am funud. Be' 'sgynnoch chi? Llythyr?	Yes certainly you can, shut the door and sit down for a minute. What have you got? A letter?
B	Na. Mi ddois i yma, achos daeth fy rheolwr i fy swyddfa i, a gofyn i mi deipio e-bost yn Gymraeg a fedra i ddim 'sgrifennu Cymraeg. Be' wna' i?	No. I came here, because my manager came into my office and asking me to type an email in Welsh and I'm not able to write Welsh. What will I do?
A	Peidiwch â phoeni! Teipiwch yr e-bost yn Saesneg ac anfonwch o i'r blwch Uned Gyfieithu. Defnyddiwch y cyfrifiadur hwn os dach chi isio (eisiau).	Don't worry. Type the email in English and send it to the Translation Unit mailbox. Use this computer if you want.
B	Mi wna' i....o diar, fedra i ddim ffeindio'r nodiadau. Dw i ddim yn cofio be' i'w ddweud yn y neges.	I will do – oh dear, I'm unable to find the notes. I can't remember what to say in the message.
A	Dim ots. Ewch yn ôl i'ch swyddfa, ysgrifennwch y neges ac anfonwch yr e-	No matter. Go back to your office, write the message and send the email back to

	bost yn ôl aton ni.	us.
B	Diolch yn fawr. Dach chi'n garedig iawn. Galwch heibio am banad pan gewch chi amser!	Thank you. You are very kind. Call by for a cuppa when you have time

TRAC 36

Negeseuon llais bost enghreifftiol – Illustrative voicemail messages

Here are some options that you may find useful for recording voicemail messages:

Ceri Jones sy' ma. Fedra' i ddim cym'yd eich galwad ar hyn o bryd. Gadewch neges ar ôl y tôn os gwelwch yn dda ac mi wna i'ch ffonio chi yn ôl. Diolch .

This is Ceri Jones. I am not able to take your call at the moment. Please leave a message after the tone and I will call you back. Thanks.

Dach chi wedi cyrraedd estyniad Ceri Jones. Dw i yn y swyddfa heddiw, ond fedra i ddim cymryd eich galwad ar hyn o bryd. Gewch chi adael neges ac mi wna' i ffonio chi yn ôl. Diolch yn fawr.

You've reached Ceri Jones" extension. I am in the office today, but am unable to take your call at the moment. Can you leave a message and I'll phone you back. Thank you.

Ceri Jones sy 'ma. Mae'n ddrwg gen i ond dw i allan o'r swyddfa tan ddydd Gwener, y nawfed o Fawrth. Os oes gynnoch chi ymholiad pwysig, wnewch chi gysylltu ag Alun Robats ar estyniad 80808. Llawer o ddiolch.

This is Ceri Jones. I'm sorry but I am out of the office until Friday March the 9th. If you have an urgent enquiry, can you contact Alun Robats on extension 80808. Many thanks.

Ceri Jones sy' 'ma. Mae'n ddrwg gen i ond dw i allan o'r swyddfa tan ddydd Gwener, y nawfed o Fawrth. Os oes gynnoch chi ymholiad brys, wnewch chi gysylltu â Siôn Huws ar 70707. Llawer o ddiolch.

This is Ceri Jones. I'm sorry but I am out of the office until Friday March the 9th. If you have an urgent enquiry, can you contact Sion Huws on 70707. Many thanks.

Helo, Ceri Jones yn siarad. Dw i'n gweithio i ffwrdd o'r swyddfa heddiw a fedra' i ddim cymryd eich galwad. Gadewch neges ar ôl y tôn ac mi wna' i'ch ffonio chi yn ôl pan fedra i. Diolch yn fawr iawn.

Hello, this is Ceri Jones. I'm working away from the office today and I'm not able to take your call. Leave a message after the tone and I will phone you back as soon as I can. Thanks very much.